

**Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady 21. novembra 2008,
o mobilite mladých**

(2008/C 320/03)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

KEĎŽE:

1. Európska rada, ktorá sa zišla v marci 2000 v Lisabone a v marci 2002 v Barcelone, prijala strategický cieľ spraviť z Európskej únie do roku 2010 najkonkurencieschopnejšiu a najdynamickejšiu znalostnú ekonomiku na svete, zabezpečiť, aby sa systémy vzdelávania a odbornej prípravy Európskej únie stali do roku 2010 svetovými značkami kvality, a vytvoril Európsky výskumný a inovačný priestor.
2. Európska rada na svojom zasadnutí v marci 2008 v Bruseli prijala cieľ odstrániť prekážky pre voľný pohyb znalostí vytvorením „piatej slobody“, ktorá bude okrem iného zahŕňať cezhraničnú mobilitu výskumných pracovníkov, ako aj študentov, vedcov a vysokoškolských pedagógov.
3. Cieľom všetkých rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady, ktorými sa ustanovujú akčné programy na obdobie rokov 2007 – 2013 v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy počas celého života a mladosti, je rozvíjať mobilitu. Na druhej strane aj európske programy a činnosti v oblasti výskumu a politiky pre podnikanie a štrukturálne fondy sa zameriavajú na ten istý cieľ.
4. V odporúčaní Európskeho parlamentu a Rady o Európskej charte kvality mobility (2006) sú navrhnuté kľúčové zásady zabezpečenia najlepších možných podmienok na prípravu, podporu a hodnotenie obdobia mobility mladého človeka v inom členskom štáte.
5. Cieľom bolonského procesu pre európske vysokoškolské vzdelávanie a kodanského procesu pre odborné vzdelávanie a prípravu je vytvoril európsky priestor, ktorý študentom a učiteľom poskytne väčšiu mobilitu, väčšiu transparentnosť pri uznávaní vzdelania a obdobia štúdia a odbornej prípravy a lepšiu spoluprácu medzi inštitúciami.
6. Cieľom rôznych európskych nástrojov tak existujúcich (EQF, ECTS, *Europass*), ako aj budúcich (ECVET), je umožniť európskym občanom, aby sa ich kvalifikácie a zručnosti lepšie uznávali a posilňovali, ako aj poskytnúť im informácie o vzdelávacích príležitostiach v celej Európe (portály PLOTEUS a „Štúdium v Európe“) (1).

7. Závery Rady o medzikultúrnych kompetenciách z mája 2008 vyzdvihujú príspevok mobility k nadobúdaniu takýchto kompetencií.

8. V odporúčaní Rady o mobilite mladých dobrovoľníkov v rámci Európskej únie z 20. novembra 2008 sa riešia otázky, ktoré sa týkajú konkrétne mobility mladých dobrovoľníkov.

VÍTA správu fóra expertov na vysokej úrovni pre mobilitu, ktorú Európska komisia zverejnila v júni 2008 (2) na základe žiadosti Rady o podporu a rozšírenie mobility tak, aby ju využívali nielen študenti, ale aj ďalšie skupiny mladých, ako aj správu Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 29. mája 2008 s názvom „Lepšie podporovať mobilitu mladých v Európe: praktické otázky a časový harmonogram“.

S VEDOMÍM, že:

mobilita mladých v Európe založená na zásade voľného pohybu, na ktorý má právo každý občan Európy, ako ústredný prvok európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, či už formálnej, informálnej alebo neformálnej, a kľúčová výzva pre znalostnú Európu, predstavuje základný nástroj na:

- vytvorenie pocitu spolupatričnosti k Európe,
- podporu sociálneho a pracovného začlenenia,
- zabezpečenie konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva v globalizovanom prostredí.

KONŠTATUJE, že:

Hoci je program Erasmus úspešný, mobilita mladých je napriek tomu ešte príliš často výnimkou. Je to tak aj v prípade študentov, z ktorých iba malá časť odchádza do iného členského štátu, aby tam študovali alebo absolvovali stáž v podniku. Toky mobility v Európe sú nevyrovnané, v závislosti od typu sektora a odbornej prípravy, študijných odborov, krajín a sociálneho prostredia, čo je výsledkom najmä nedostatku informácií, problémov s financovaním a nedostatočného uznávania obdobia štúdia v zahraničí. Pre nedostatok kvalitných informácií a spoľahlivých a porovnateľných štatistických údajov mobilitu mimo rámca programov Spoločenstva ešte stále dostatočne nepoznáme.

ZDÔRAŽŇUJE TIETO ZÁSADY:

1. mobilita sa týka všetkých mladých Európanov, či sú to žiaci, študenti, učni, dobrovoľníci, učitelia, mladí výskumní pracovníci, školitelia, mládežnícki pracovníci, podnikatelia, alebo mladí uchádzači o zamestnanie;

(1) <http://www.ec.europa.eu/ploteus>, <http://www.study-in-europe.org>

(2) http://ec.europa.eu/education/doc/2008/mobilityreport_en.pdf

2. mobilita sa má chápať v prvom rade ako fyzická mobilita, čo znamená pobyt v inej krajine na účely štúdia, stáže, dobrovoľníckej práce v prospech spoločnosti alebo doplnkovej odbornej prípravy v rámci celoživotného vzdelávania. „Virtuálna mobilita“, t. j. využívanie IKT na rozvíjanie partnerstiev alebo diaľkových výmen s mladými ľuďmi v iných krajinách ako súčasť štruktúrovaného projektu v oblasti vzdelávania alebo odbornej prípravy, však tiež môže významne prispieť k mobilite, najmä v kontexte škôl;
3. mobilitu nemožno chápať ako cieľ sám o sebe, ale ako najlepší spôsob posilnenia európskeho občianstva a konkurencie v Európe, rozšírenia a obohatenia odbornej prípravy a skúseností mladých, posilnenia ich schopností prispôbiť sa a zlepšenia ich zamestnateľnosti, ako aj ich medzikultúrneho chápania prostredníctvom znalosti jazyka a spoznávania iných kultúr;
4. aby mohla ambiciózna a horizontálna politika mobility v Európe uspieť, musí u všetkých mladých vzbudiť o mobilitu záujem, zamerať sa na to, aby sa obdobie mobility v inej európskej krajine postupne stalo pravidlom pre všetkých, a musí mať k dispozícii primerané finančné prostriedky, aby sa s touto výzvou vyrovnala. Osobitná pozornosť by sa mala venovať študentom, ktorí vzhľadom na svoju sociálno-ekonomickú situáciu alebo osobitné potreby vyžadujú dodatočnú finančnú podporu. Takáto politika by sa tiež mala zamerať na opatrenia na prípravu a podporu mobility, ako aj na uznávanie výsledkov vzdelávania spojených s obdobím mobility, a mala by podporovať rozvíjanie mobility učiteľov a školiteľov, ktorí zohrávajú kľúčovú úlohu v rámci týchto opatrení;
5. táto politika v oblasti mobility sa zameriava predovšetkým na mobilitu v rámci Európy, ale môže prispieť aj k rozvoju mobility medzi Európou a tretími krajinami.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

1. prijali cieľ, že sa zvýšením počtu príležitostí cezhraničnej mobility v rôznych oblastiach vzdelávania a odbornej prípravy a pri riadnom zohľadnení ich vnútroštátnych rámcov a právnych predpisov, v oblasti dobrovoľníckej činnosti, zabezpečí, že obdobie štúdia v zahraničí bude postupne pre všetkých mladých Európanov skôr pravidlom než výnimkou;
2. na tento účel dosiahli ciele stanovené na obdobie rokov 2007 – 2013 v programoch Európskej únie v oblasti vzdelávania, mládeže, kultúry, občianstva a výskumu;
3. sa na základe rokovaní fóra expertov na vysokej úrovni, pokiaľ je to možné, snažili dosiahnuť po roku 2013 tieto ciele:
 - 3.1. všetci mladí ľudia by mali mať možnosť zúčastniť sa na niektorej z foriem mobility, či už počas štúdia alebo

odbornej prípravy, vo forme pracovného zaradenia alebo v kontexte dobrovoľníckej činnosti. Najmä:

- všetci žiaci v rámci všeobecného vzdelávania a odborného vzdelávania a prípravy by mali mať možnosť zúčastniť sa počas svojho štúdia na programe mobility,
- všetci študenti v rámci vysokoškolského vzdelávania by mali mať možnosť stráviť časť štúdia alebo odbornej prípravy alebo stáže v zahraničí. Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania by mali podporovať takéto obdobia mobility ako súčasť ich štúdia buď v prvom, alebo v druhom cykle,
- mali by sa podstatným spôsobom rozšíriť príležitosti pre mobilitu v rámci odborného vzdelávania a prípravy;

3.2. mala by sa zvýšiť mobilita učiteľov, školiteľov a iných vzdelávacích pracovníkov, najmä v rámci existujúcich programov;

4. realizovali tieto ciele na rôznych úrovniach, aby sa zvýšil počet príležitostí na mobilitu pre mladých a uskutočňovali partnerstvá pre mobilitu za účasti všetkých zainteresovaných strán – orgánov verejnej moci, podnikov, vzdelávacích inštitúcií a inštitúcií odbornej prípravy, ako aj občianskej spoločnosti.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A EURÓPSKU KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÁVOMOCÍ prijali opatrenia, ktoré zohľadňujú vnútroštátne situácie a vnútroštátne právne predpisy s cieľom odstrániť prekážky mobility v rôznych oblastiach a zabezpečiť uznanie obdobia štúdia a odbornej prípravy v zahraničí. V rámci rôznych činností otvorenej metódy koordinácie pre vzdelávanie a odbornú prípravu, kultúru a mládež by sa mali usilovať predovšetkým:

1. Rozvíjať rozsah mobility pre všetkých mladých ľudí

- 1.1. lepšie riadiť verejnú podporu mobility prostredníctvom presadzovania koordinovanej činnosti zainteresovaných strán, tak politických (Európska únia, štát, regionálne a miestne orgány), ako aj administratívnych (najmä národné úrady, ktoré spravujú programy Spoločenstva);
- 1.2. plne využívať všetky príležitosti mobility, ktoré v súčasnosti ponúkajú programy Európskej únie, vrátane virtuálnej mobility určené pre mladých ľudí, ale všeobecnejšie aj pre pedagogických pracovníkov;
- 1.3. zohľadňovať potreby znevýhodnených študentov, najmä pokiaľ ide o financovanie, ktorí by inak programy mobility využívať nemohli;

1.4. podporovať rozvoj nových príležitostí mobility, najmä:

- rozšírením partnerstiev, ktoré zahŕňajú uznanie obdobia mobility v iných inštitúciách alebo štruktúrach, predovšetkým združeníach,
- zvýšením počtu dvojročných či spoločných diplomov,
- posilnením podpory mobility mladých ľudí vrátane učňov v oblasti odbornej prípravy,
- rozšírením využívania jazykových a kultúrnych pobytov,
- podporovaním združovania študentov vrátane študentov z európskych umeleckých škôl na účely realizácie spoločných projektov,
- vytvorením modulov doplnkovej odbornej prípravy, ktoré ponúkajú inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, napríklad letné kurzy,
- zvýšením mobility medzi podnikmi, ako aj medzi podnikmi a akademickou a vedeckou obcou a inštitúciami odbornej prípravy,
- vytváraním príležitostí pre výmeny v rámci dobrovoľníckych činností.

2. Lepšie informovať o všetkých existujúcich programoch mobility

- 2.1. zvyšovať povedomie o výhodách mobility medzi mladými ľuďmi, ako aj medzi osobami, ktoré s nimi pracujú alebo sa s nimi stretávajú, najmä ich rodín, učiteľov a pedagogických pracovníkov, ako aj mládežníckych pracovníkov a na tento účel uľahčiť týmto cieľovým skupinám prístup k informáciám všetkými dostupnými prostriedkami;
- 2.2. ďalej posilňovať presadzovanie a vykonávanie programov Európskej únie v oblastiach vzdelávania, mládeže, kultúry a občianskej uvedomelosti a výskumu.

3. Zjednodušiť postupy

- 3.1. pokračovať v zjednodušovaní podmienok realizácie programov Európskej únie s prihliadnutím predovšetkým na rozšírenie používania viacročných dohôd, najmä v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy. Takéto dohody sú predpokladom pre vytvorenie trvalých partnerstiev medzi zariadeniami odbornej prípravy a podnikmi;
- 3.2. rozvíjať alebo podporiť rozvoj stratégie finančného stimulu pre orgány a zainteresované strany, predovšetkým učiteľov, školiteľov a mládežníckych pracovníkov, ktorí organizujú mobilitu mladých, s ktorými pracujú, v Európe;
- 3.3. zlepšiť uznávanie výsledkov spojených s mobilitou čo najširším uznávaním výsledkov vzdelávania za celé obdobie mobility v Európe – cieľ, ktorému napomôže

vytvorenie do roku 2010 korelácie medzi kvalifikačnými systémami členských štátov a európskym kvalifikačným rámcom a európske nástroje, ako *Europass*, *Youthpass*, kredity ECTS a systém ECTEV.

4. Rozšíriť a diverzifikovať zdroje financovania pre mobilitu mladých

- 4.1. podporovať mobilitu mladých vhodným financovaním zo strany Spoločenstva, v rámci stropov finančného rámca, najmä zo štrukturálnych fondov – a predovšetkým lepším využívaním možností, ktoré poskytuje Európsky sociálny fond – a z dlhodobého hľadiska úpravou ich usmernení a riadenia v súlade s prioritami členských štátov tak, aby sa zohľadňoval cieľ mobility;
- 4.2. podporovať väčšiu diverzifikáciu a lepšiu komplementárnosť metód financovania projektov mobility mladých využívaním verejných a súkromných zdrojov financovania v rámci ich príslušných spôsobilostí (štát, regionálne a miestne orgány, podniky, bankové inštitúcie vrátane Európskej investičnej banky, nadácie, európske profesné združenia atď.);
- 4.3. zohľadniť osobitné finančné potreby študentov, ktorí majú nepriaznivejšiu sociálno-ekonomickú situáciu alebo osobitné potreby, a umožniť im tak účasť na programoch mobility.

5. Uplatňovať zásady Európskej charty kvality mobility v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy na všetky formy mobility mladých, najmä pokiaľ ide o podmienky prípravy, podpory a hodnotenia obdobia mobility

- 5.1. podporovať výmenu najlepších postupov na zvýšenie kapacity a zlepšenie kvality prijímania mladých Európanov do programov mobility;
- 5.2. vyzvať zodpovedné zainteresované strany, aby zlepšili ubytovanie, životné a pracovné podmienky mladých Európanov v programoch mobility, najmä vo vysokoškolských mestečkách;
- 5.3. zlepšiť podmienky jazykovej a kultúrnej prípravy na mobilitu mladých.

6. Lepšie poznať mobilitu mladých

- 6.1. zhodnotiť toky mobility v Európe konsolidovaním a v prípade potreby vypracovaním spoľahlivých a porovnateľných štatistických údajov;
- 6.2. efektívnejšie rozširovať a spoločne využívať existujúce výsledky prieskumov;
- 6.3. podľa potreby vypracovať štúdie o vplyve, ktoré zhodnotia konkrétny prínos mobility pre mladých Európanov z kultúrneho, vzdelávacieho a profesionálneho hľadiska.

VYZÝVA EURÓPSKU KOMISIU, ABY:

1. vypracovala pracovný plán začlenenia činností na podporu cezhraničnej mobility do všetkých európskych programov, najmä vytvorením mechanizmov na propagáciu programov medzi mladými ľuďmi a uľahčením vytvárania jednotných kontaktných miest, ako aj portálu o európskej mobilite mladých, v spolupráci s príslušnými orgánmi, s cieľom lepšie šíriť informácie medzi mladými ľuďmi a príslušnými inštitúciami, využitím možnosti virtuálnej mobility v rámci každého programu, a zabezpečením súčinnosti rôznych programov;
 2. do konca roku 2010 uverejnila správu o rozvoji európskej mobility mladých zo strednodobého hľadiska a aby každé 4 roky vypracúvala pravidelné správy, ktoré sa zahrnú
3. vypracovala príručku pre členské štáty, regionálne a miestne orgány, vzdelávacie inštitúcie, inštitúcie odbornej prípravy a aktérov zapojených do mládežníckej politiky, ktorej cieľom bude pomôcť im využívať iné európske politiky podporujúce mobilitu, ako napr. štrukturálne fondy a politiku a programy v oblasti výskumu;
 4. preskúmala uskutočniteľnosť rozvoja nových spôsobov finančnej podpory s cieľom pomôcť mladým ľuďom zúčastniť sa istú dobu na cezhraničnej mobilite na vzdelávacie účely vrátane možnosti „európskych študentských pôžičiek“ a informovala Radu o dosiahnutom pokroku.
-